

ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

Η θέση της Αγγειοχειρουργικής στην επεμβατική αντιμετώπιση των αγγειακών παθήσεων

Δ. Παπαδημητρίου

Η ανάγκη τεχνικής τελειοποίησης στην εφαρμογή των χειρουργικών επεμβάσεων, από την πιο απλή έως την πιο πολύπλοκη, είναι ενσωματωμένη στη φύση των αγγειοχειρουργών. Ως ειδικευόμενοι, διδαχθήκαμε το σεβασμό στην εγχειρητική λεπτομέρεια και όλοι γνωρίζουμε πως και η παραμικρή παρέκκλιση από την τεχνική τελειότητα ενδέχεται να οδηγήσει σε εγκεφαλικό επεισόδιο, σε απώλεια του μέλους ή και σε θάνατο.

Η επιδίωξη αποτελεσματικής και αναίμακτης παρασκευής των αγγείων και η εμμονή σε φαινομενικά ασήμαντες λεπτομέρειες είναι το κυρίαρχο στοιχείο στην επίτευξη της καλύτερης δυνατής ποιότητας στη φροντίδα του ασθενούς. Λίγες ειδικότητες απαιτούν το πλάτος και βάθος γνώσεων της αγγειοχειρουργικής σε βασικές και ειδικές γνώσεις σε συνδυασμό με την ικανότητα εφαρμογής πολύπλοκων χειρουργικών επεμβάσεων.

Επιπρόσθετα, στην είσοδο της χιλιετίας βρισκόμαστε αντιμέτωποι με πληθώρα ειδικοτήτων που επιθυμούν και επιχειρούν να ασκήσουν την παρέμβασή τους στις παθήσεις των περιφερικών αγγείων χωρίς να έχουν προηγουμένως επενδύσει στις απαιτούμενες προσπάθειες και το χρόνο που απαιτούνται για τη γνώση αυτών των παθήσεων.

Εφόσον η ουσιαστική γνώση όλου του φάσματος της αγγειακής παθολογίας και η επαγγελματική ευσυνειδησία και αφοσίωση είναι προαπαιτούμενα για την επιτυχή προσφορά ιατρικών υπηρεσιών σε ασθενείς με αγγειακές παθήσεις, η «εισβολή» μη ειδικών στο πεδίο αυτό οδηγεί σε αδιέξοδα. Αντίθετα η προσφορά τους στον ασθενή σπάνια βασίζεται στις αναγκαίες γνώσεις και δεξιότητες και συχνά η προσπάθεια προσωπικής ή οικονομικής ικανοποίησης, οδηγεί σε αποφάσεις που είναι εις βάρος της ορθής αντιμετώπισης του ασθενούς.

Είμαστε μάρτυρες τεχνολογικών επιτευγμάτων, όπως η ενδαγγειακή αντιμετώπιση των ανευρυσμάτων της κοιλιακής αορτής και βελτιώσεων που περιορίζουν την ανάγκη εφαρμογής κλασικών αγγειακών επανορθωτικών επεμβάσεων.

Είναι βέβαιο πως τα επόμενα χρόνια η τεχνολογική πρόοδος θα επιτρέψει φαρμακολογικές και γενετικές παρεμβάσεις που θα οδηγήσουν σε αχρηστία και τις ενδαγγειακές παρεμβάσεις. Η «ήσων» παρέμβαση των θεραπευτικών μεθόδων είναι η φυσική και επιθυμητή συνέπεια της ιατρικής έρευνας. Με την ανάπτυξη όμως της προηγμένης τεχνολογίας υπάρχει κίνδυνος να χάσουν οι αγγειοχειρουργοί σημαντικό μερίδιο του κλινικού τους έργου αλλά και οι ασθενείς την πρέπουσα αντιμετώπιση.

Σε πρώτη εκτίμηση, σε σύγκριση με τον αγγειοχειρουργό, ο επεμβατικός καρδιολόγος ή ακτινολόγος είναι εξοικειωμένος και προετοιμασμένος στην εφαρμογή/εκτέλεση διαδερμικών ενδαγγειακών επεμβάσεων.

Αυτές οι μέθοδοι αγγειακού καθετηριασμού αποτελούν τμήμα και στοιχείο της εκπαίδευσής τους.

Επίσης γιατροί άλλων ειδικοτήτων είναι εξίσου πρόθυμοι να αντιμετωπίσουν παθήσεις που άλλοτε απευθύνονταν στον αγγειοχειρουργό.

Ακόμη, οι περισσότεροι επεμβατικοί αγγειοακτινολόγοι, μια άλλη σημαντική ειδικότητα με ενασχόληση με τις περιφερικές αγγειακές παθήσεις, πιστεύουν πλέον πως πρέπει να έχουν από την αρχή την ευθύνη παρέμβασης σε ασθενείς με ΑΚΑ ή περιφερικές αγγειοπάθειες και άρχισαν να οργανώνουν εξωτερικά ιατρεία και νοσοκομειακά τμήματα αντιμετώπισής τους.

Είναι βέβαιο όμως πως οι γιατροί αυτών των ειδικοτήτων σφάλλουν σε δύο σημαντικά σημεία:

- δε διαθέτουν την κατάλληλη εκπαίδευση στην παθοφυσιολογία και κλινική συμπεριφορά των παθήσεων των περιφερικών αγγείων και
- δε διαθέτουν γνώση, εκπαίδευση και εμπειρία της κλασσικής αγγειοχειρουργικής.

Το τελευταίο αυτό γεγονός αποτρέπει το μη αγγειοχειρουργό από το να συμβουλευτεί υπεύθυνα και ανεπηρέαστα τον ασθενή για την επιλογή μεταξύ ενδαγγειακής και χειρουργικής αντιμετώπισης.

Πώς πρέπει να προστατευθεί/αντιμετωπίσει η αγγειοχειρουργική αυτές τις αλλαγές;

Πώς θα διατηρήσει το μερίδιο που της αναλογεί και στις ενδαγγειακές επεμβάσεις;

Προφανώς όχι παραπέμποντας/κατευθύνοντας τους ασθενείς που χρειάζονται επεμβατική ενδαγγειακή παρέμβαση/αντιμετώπιση σε ιατρούς άλλων ειδικοτήτων.

Δεν υπάρχουν ακριβή στοιχεία/δεδομένα για το πόσοι αγγειοχειρουργοί με ενδαγγειακή γνώση/εμπειρία θα χρειαστούν στο μέλλον στη χώρα μας.

Είναι όμως αυτονόητο πως αγγειοχειρουργικά τμήματα χωρίς αγγειοχειρουργό με δυνατότητα να εκτελεί ενδαγγειακές επεμβάσεις θα μειονεκτούν σημαντικά σε σχέση με τμήματα που θα διαθέτουν αγγειοχειρουργούς εκπαιδευμένους στην ενδαγγειακή χειρουργική.

Και είναι επίσης βέβαιο πως η ποιοτική και ποσοτική εκπαίδευση στην ενδαγγειακή χειρουργική από τα τμήματα που παρέχουν ειδικότητα αγγειοχειρουργικής είναι ανεπαρκής για να καλύψει τις υπάρχουσες και κυρίως τις μελλοντικές ανάγκες.

Για να συνεχίσει η αγγειοχειρουργική ειδικότητα να διαδραματίζει τον κύριο ρόλο στην αντιμετώπιση των

αγγειακών παθήσεων απαιτείται πλήρης και επαρκής εκπαίδευση όλων ή των περισσότερων αγγειοχειρουργών, τόσο στην ενδαγγειακή τεχνική, όσο βέβαια και στις κλασσικές/ανοικτές επεμβάσεις.

Η εκπαίδευση αυτή δε θα πρέπει να περιορίζεται στην αντιμετώπιση των ανευρυσμάτων της κοιλιακής αορτής αλλά να καλύπτει/επεκτείνεται σε όλα τα επίπεδα - καρωτιδικό, σπλαγχνικό, περιφερικό - με απόλυτη εξοικείωση με όλες τις ανοικτές και ενδαγγειακές επεμβάσεις, αλλά και τις υβριδικές.

Δυστυχώς, στη χώρα μας μόνο περιορισμένος αριθμός τμημάτων εφαρμόζει προγράμματα με πλήρη/ικανοποιητική/επαρκή εκπαίδευση, τόσο στις ανοικτές, όσο και στις ενδαγγειακές επεμβάσεις.

Απαιτείται η διαμόρφωση/σχεδίαση εκπαιδευτικών προγραμμάτων/προτύπων, με σαφείς/συγκεκριμένες παραμέτρους με ευρεία αποδοχή και εφαρμογή.

Θα πρέπει να ληφθεί υπόψη η υπάρχουσα κατάσταση και υποδομή, ο αριθμός των αγγειοχειρουργών και ειδικευομένων στην αγγειοχειρουργική, ο αριθμός των προς συνταξιοδότηση προκειμένου να σχεδιαστεί πρόγραμμα ποιοτικό και ποσοτικό ικανοποιητικής κάλυψης των υπάρχουσών αναγκών για αγγειοχειρουργικές επεμβάσεις.

Αποτελεί ηθική και συμβατική υποχρέωση όλων μας και ιδίως της ΕΑΕ η επιβίωση και ανέλιξη της ειδικότητάς μας με την ανάπτυξη τόσο της κλασσικής όσο και της ενδαγγειακής χειρουργικής με ανάλογα εκπαιδευτικά προγράμματα.

Κύρια αποστολή/στόχευση αυτών των εκπαιδευτικών προγραμμάτων πρέπει να είναι η εξοικείωση του αγγειοχειρουργού με τις ανατομικές προσπελάσεις, με όλες τις τεχνικές της κλασσικής αγγειοχειρουργικής αλλά και με τη χρήση οδηγών, καθετήρων, ενδαγγειακών υλικών, ώστε η σχετική δεξιότητά τους να είναι υπέρτερη ιατρών άλλων συναφών ειδικοτήτων.

Βέβαια και άλλες ειδικότητες έχουν και νομιμοποιούνται να έχουν ανάλογα προγράμματα εκπαίδευσης.

Η εκπαίδευση όμως των αγγειοχειρουργών στην ενδαγγειακή χειρουργική αποτελεί υποχρέωση και ευθύνη της αγγειοχειρουργικής κοινότητας.

Αυτή η προσέγγιση/αντιμετώπιση αποτελεί μονόδρομο για την πιστοποίηση/συγκρότηση αγγειοχειρουργών που θα παρέχουν υψηλής ποιότητας επιστημονική συνδρομή στους ασθενείς τους, με πρόληψη διάγνωση και θεραπευτική αντιμετώπιση τόσο με τις καθιερωμένες κλασσικές τεχνικές όσο και με επεμβατικές μεθόδους «ήσσονος» βαρύτητας, όπως οι ενδαγγειακές επεμβάσεις, αλλά και με τις συνεχείς εξελισσόμενες υβριδικές τεχνικές.